

BIBΛIO

Από το «Γκιακ» στο «Ώπα Ώπα Μπλάτιμοι»: Η λογοτεχνία της ντοπιολαλιάς

Δεκαέξι βιβλία της τελευταίας δεκαετίας που είναι γραμμένα σε μια απόκοσμα ιδιωματική τοπική διάλεκτο, από κάθε περιοχή όπου υπάρχουν Έλληνες.

ΤΟΥ Μ. ΗΥΛΟΤ

Όταν λέμε ντοπιολαλιά, εννοούμε τον ιδιαίτερο τρόπο που μιλάνε οι άνθρωποι σε κάποια περιοχή της Ελλάδας ή όπου υπάρχουν κάτοικοι ελληνικής καταγωγής. Τον προφορικό λόγο με τους ιδιοματισμούς και την ξεχωριστή προφορά των λέξεων της επαρχίας, γιατί στον γραπτό κυριαρχεί η εθνική γλώσσα, η επίσημη, που ταυτίζεται με τη γλώσσα της πρωτεύουσας, αυτή που διδασκόμαστε στο σχολείο.

Η τοπική διάλεκτος ήταν για πολλά χρόνια θέμα ταμπού γιατί η επίσημη γλώσσα και η πρωτεύουσιάνικη προφορά ήταν ένας τρόπος για να δείξει κάποιος ότι έχει εξελιχθεί, ότι έχει αφήσει πίσω του το χωριό και έχει ενσωματωθεί στην αστική κουλτούρα – είναι πλέον μορφωμένος, επιστήμονας, διανοούμενος.

Μέχρι να εμφανιστεί το *Ντιάλιθ' ιμί Χριστάκη* (Υψίλον, 1987 / Πατάκης, 2018) του Σωτήρη Δημητρίου, γραμμένο στην ηπειρώτικη διάλεκτο, στην ελληνική λογοτεχνία δεν υπήρχαν ολόκληρα κείμενα σε ντοπιολαλιά. Η επίσημη γλώσσα της εξόλλου ήταν, και είναι, ένα είδος ανάγκης, το να γράφει ο συγγραφέας σε μια γλώσσα που την καταλαβαίνουν όλοι, γιατί το γλωσσικό ιδίωμα είναι δυσνόητο και απευθύνεται σε μικρότερο αριθμητικά κοινό, άρα υπάρχει και μεγαλύτερο ρίσκο να μείνει το βιβλίο στο ράφι. Το επόμενο βιβλίο του Σωτήρη Δημητρίου, *Ν' ακούω καλά τ' όνομά σου* (Κέδρος, 1993 / Πατάκης, 2015), άνοιξε έναν νέο δρόμο για την ελληνική λογοτεχνία, με τους συγγραφείς να ανακαλύπτουν τον πλούτο της γλώσσας των παππούδων τους και των ταπεινών ανθρώπων της επαρχίας.

